

اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف امینلکی یاننده کی دائره

استانبول بوروسی :

استانبولده ، باب عالی جاده سنده ۸۷ نوره
دائرة مخصوصه

حیات

میان دایما میان ... دنیا راهای هر حیات قائم ...
- نیجه -

نسخه سی هفتم برده ۱۰ غرورده

سنه لکی بوسته ایله ۵ لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ۵ دولار)

ایوه و اعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسه
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرینک مرجعی آنقره مرکزیدر .

صافی : ۳۸

آنقره ، ۱۸ اغستوس ، ۱۹۲۷

۲ نخی جلد

مصابحه :

”شرق و غرب“ مسئله نه دأر لر و فلسفی تنقید

مدرس عزت بك افندی فلسفه مراقفی
ایجاب ایدن سبیلری (حیات) ك اولکی نسخه .
لرینك بزنده جوق کوزل ایضاح ایتدیلر . اكر
حقیقه بو مراق تورك كنجك كننده زیاده لشیورسه
بوکا جوق سوغملی ... چونكه بوسایه ده فلسفی
کوروشه مالك متفكر لر یتیشه جك و بونلر
محیط اوزرنده مؤثر اولاجقار دیمكدر . الكلی
اك عمومی مسئله لرله ، فلسفه مسئله لرله اشتغال
اونلر اوزرنده دوشونمك اك مهم تأثیری ، بالخاصه
انسانی حادثه لری محاکمه ایدر كن ذهنك اك دوغرو
استقامتی آلماسنده در . اسکیدن فلسفه ایله اشتغال
ایدنلر دن یامعین بر فلسفی مسلك وجوده كتیره جك
قادار بردها ، یا خود بر فلسفی مسلكه اتباع بکله نیردی .
بوكون ایچون داها زیاده بکله ن شئ انسانه ،
حیاته ، یا خود مکوناته حائذ اك کلی مسائل
قارشیسنده دوشونجه نك فلسفی دیدیکمز استقامتی
تعقیب ایله بیلمه سنده در .

فلسفه ذهنیتی Esprit philosophique ،
فلسفی طور ، Attitude philosophique دیسه
بیله جکمز بوذهنی استقامت صاحبی متفكر لر ، بزم
کبی مدنی حیاتك اك عمومی عقیده لرینه اشتراك
ضرورتی دویان بر ملت ایچون نه قادار لازمدر ! مدنی
مالك روشنی محاکمه ایدر كن ، مختلف ساحه لرده علمك
قیمتی اولچر كن ، آنجاق بونلر ك یا کیلمالری
احتمالی ضعیفدر . فلسفی کوروشه صاحب اولانلر
وقایعدن ، مکوناتن اك کلی نقطه لری بولاجقار ایچون
دوشونجه لری کنیشه تیر و هر انسانی حرکتی داها

عمومی بر جریانه ربطه چالیشیرلر ، اونك ایچوندر كه
وقایعی داها آبی ا کلاشیله بیلیر حاله كتیر لرلر .
بو نوع قوتلی متفكر لر ك یتیشه مسندن
ماضیده خیلی ضرر كوردك . غریبن مملکت مزه
معلوماتی نقل ایدنلر هیچ بر زمان بومعلوماتك
تکوننده کی سبیلر اوزرنده ، استناد ایله دیکی مقدمه لر ك
قیمتی حقنده دوشونمك لزوم کور میورلردی .
اونك ایچون ساده جه معلومات و دستور لر نقل
ایله دیلر ، اونلردن اوكره نلرده بومعلومات
و دستور لری بلله دیلر . بویوزدن معلوماتی
دیدیکمز کیمسلر ا کثر یا فلسفی ذهنیتك تام
عکسی اولان بر کوروش صاحبی اولدیلر .
بونوع ادملر اك زیاده اجتماعی علملرله اشتغال
ایتدکری زمان تهلكلی اولورلر . چونكه بر طاقم
دستور لرله اینابوب قالدقاری ایچون وقعه لری
کوره مز حاله کلیرلر . اوقودقاری کتابلرده
مؤلفك منحصرأ محیطنه و مزاجنه حائذ مؤثرلر
آلتنده اورتایه قویدینی کوروش طریقه الكلی
و حقیقی نقطه لری تقریق ایدمزلر . صرف بر محیطه
خاص ویا لکمز اومحیط ویا اوزمان ایچون قیمتی
حائز اولان دستور لرله الكلی بر معنا ویرلر . بویوزدن
هرهائکی بر حادثه قارشیسنده استقامت آلمق
لازم کلدیکی زمان هیچ برشی بیلمه یین انسانلردن
دها فضله عاجز و متحیر و بعضاً منفی بروضعیت
آلیرلر .

حالبوکه فلسفی ذهنیته مالك انسانلر فکر
جریانلر نده ، مختلف اثرلر ده الكلی و حقیقی نقطه لری
آیرا بیلیرلر ، صرف بر محیطك ویا خصوصی بر

مزاجك تجلیسی اولان تلقیرده آنجق لایق
اولدینی درجه ده قیمت ویرلر . اجتماعی مسئله لر
تعلق ایدن اثرلر بویه بر تنقیدی کوزله باقیلمازسه
ا کثر یا بزی یا کیتیر .
جوق زمان بر اثر آنجق مؤلفك شخصیتی
واو شخصیتی تشکیل ایله یین محیطی نظره آلینمق
شه طیه آ کلاشیلاییلیر . مشهور بر حکایه واردر :
بر کون برانکلیر ، بر فرانسز ، بر آلمان فیله
حائذ بر اثر یازمق اوزره سوزلشمشلر ، انکلیر
بونو یازا بیلیمك ایچون تدقیق و تتبعه زمین
اولایله جك ماده احتیاج کورمش ، قالمش
اسیایه ، آفریقایه کیمش ، فیل آولامش ،
طوتدقارینه باقمش ، اوج سنه آولادقاری قیللر
حقنده مشاهد لر یا بقمش ، آنجق اوندن صوکر ا اثرینی
یازمش . واقعا اثرده اوله اینجه اسلوب یوق .
فقط فیل حقنده فائده لی معلومات وار . فرانسز
ایسه بونلر لزوم کورمه مش ، نباتات باغچه سنه
کیمش ، اوراده دوستارینه راست کلمش . فیله ،
دأر مصاحبه لر یا بقمش ، همان ایرته سی کونده
فیله دأر شایان دقت بر مقاله میدانه چیقارمش
اینجه ، نکته لی بر مقاله ... المان ایسه پیپوسنی ،
بیراسنی حاضر لامش ، اوداسنه چکیلش ، برسنه
قادار دوشوندکن صوکر ا « فیله کی بذاته
حقیقت » . دأر مابعد الطبیعی بر اثر میدانه
قویمش ... بو حکایه ده مبالغه میدانده در .
فقط مختلف ملتلك عینی مسئله لر اوزرنده کی
کوروش طریزنك تحولنه اشارت ایله مك اعتباریله
معینداردر . یالکمز فلسفی ذهنیته مالك اولانلر در كه

بوتون بو کوروشلرده کی خصوصی جهتلره الکلی و حقیقی نقطه لری آیراییلرلر .

مختلف مؤلفلرده کی بو کوروش اختلافنک الک یکی مثالی شو صوک سنه لده شرق و غرب مسئله سنی تدقیق ایله ین مؤلفلرک اثرلرنده کوروپورز . تورکیه نك انقلابی ، روسیه نك وضعیتی ، چین اختلالی ، مصر حرکتی ... غرب مؤلفلری (شرق و غرب مسئله سی) اوزرنده یکیدن تدقیقه و دوشونمکه مجبور ایتدی . انگلیز مؤلفلرینک اکثریسی مسئله یه بویله عمومی جهه دن باقدقلری یوقدر . اونلرک نظرنده بر چین مسئله سی ، بر هند مسئله سی ، بر روسیه مسئله سی الح وارد . معین زمان ایچنده بو مسئله لرک انکلتزیه تماس ایله ین جهه لری ایچنده یه تحلیلاولونمقده در . برده شبه نغله رک ، قایزه رلینک اثرلرینه باقیکنز ، شرقده و روسیه ده اولان بو تحولات صرف عالمشول ماهیتی اعتباریله موضوع بحث اولمش ، بوتون بو حرکتلردن انسانیتک اشتیاقلری چیقاریلق ایسته نیلمشدر . بونلرک یاننده مثلا فرانسر موسیو هانری ماسیسک (شرق و غرب) اسنی طاشیان اثری وار... بونده قویو بر قاتولیک روسیه ده ، آسیاده ، آلمانیا ده کی حرکتلری و ممنونیتسزلکری (آسیاتیزم) دیدیکی مبهم بر تمایله ارجاع ایدن بر رومانچی کوروشندن و نتیجه ده قاتولیکلکدن پک چوق شی بکله ین بر دیندار تلقیسندن باشقه برشی یوق... اگر بو اثرلری صرف مؤلفک محیطنه و مزاجنه طائد خصوصی حساب قانقمسزین اوقورسه ق مسئله نك اساسنه بیله نفوذ ایتک قابل اولاماز . حالبوکه بوتون بو کوروشلرده استفاده ایدیلجه ک بر چوق عمومی نقطه لروار ...

بکا اویله کلیورکه فلسفی ذهنیه صاحب بر تورک متفکری بو کوروشلرده کی حقیقی نقطه لری طوپلامنی بیلرسه شرق و غرب مسئله سنی دها اینی تنور ایله جه ک بر حاله کلیر . چونکه استقلال حربی بو ایکی قوتک ، انقلاب بو ایکی روحک مجادله سی اثریدر . او حربک عامللری و تورک انقلابی تولید ایله ین سبیلر تنور ایتدیک زمان شرقده کی مجادله لرک ، تمایللرک منشای پک اینی آ کلاشیلر .

(حيات)ك بوستونلرنده بر قاج دفعه سویلديکم

ساز شاعر لر مزه عالم نو طر

قاييقي مصطفى

- عجرى اون برنجى عصر خلق شاعر لر مزدن -

«اوليا چلبى» سياحتنامه سنك بشنجى جلدنده ، «عمد رابع» دورى چو کور شاعر لر نندن «عناق» نك غريب بر سر گذشتنى آ کلا تير کن ، بالمناصبه ، برطاقم ساز شاعر لر نك اسملرى ذ کر ايدەر : [...] اما عجيب چو کور چالاردى . قور اوغلو ، قول اوغلو ، فرطل اوغلو ، قاييقي مصطفى ، کدک سليمان ، قاييقيچلر مصطفاسى ، کدما وصلو ، ترابى ، کدبانى ، کاجى وساثرلری نه بونک کي چو کور چالا بيلرلر ؛ نه ده بوکونا معنالى ، محرق اشعار سويله مکه قادر درلر . زيرا سوزنده تاثير واردى که استاددن فيض آلوب متصوفانه کفتارلى بر مراد سخندان اولمشدى .

«اوليا چلبى» نك بوافاده سی ، بو ذکر ايتديکي شاعرلرک اونلکه معاصر اولدغنى ، حتى کنديسنک اونلرک اثرلرینه وساز چالنده کی مهارت لرینه اصلا بيکانه قالمادى کي کوسر مکده در . فى الحقیقه عجرى اون برنجى عصر ، ساز شاعر لر نك پک زياده چوغالدينى ، دها دوغروسى ، بزم ، ساز شاعر لری حقنده بلکه الک فضلہ معلوماته مالک اولديغمز بردور صايلا بيلر . اسكى مجموعه لر مزده بودوردن قالمه بر چوق داستان ، قوشمه ، تکرله مه ، وارساغى ، الح ... لره صبق صبق تصادف اولونور . ايسته اسكى بر مجموعه ده «قاييقي مصطفى» نامنه مقيد بولديغمز کوچوک بر منظومه ، شبه سز ، «اوليا چلبى» نك بحث ايتديکي «قاييقي مصطفى» يه عائددر . منظومه نك ، مراد رابعک «بغداد» سفرى مناسبيله يازيلش اولماسى ده بونی تأييد ايدەر :

حضرت ايوبده قيليج قوشاندى
کيتديکي بولاره قوماش دوشه ندى
قزيرل باش ده قورقدى کندی اوشندی
سلطان مراد کلدی آجیلک طاغیر

کي بر تورک متفکری استقلال حربى و تورک انقلابی ایجه تنور ايدده جه ک بر اثر وجوده کتير مکله (شرق و غرب) مسئله سی کي الک عمومی ومغلق مسئله یی ده بر چوق نقطه ده آيدینلا تا بيلر . هر حاله بویله بر اثر دن چيقاجق نتیجه موسیو هانری ماسيسک (شرق و غرب) نندن دها چوق کنیش معنا سنده تجربه یه دایانمش اولور .

محمد امين

هزاران قاتقانلر بخشى قولچاقلر
برسلاح اولشدر اوکده کوچکلر
باش اکک سلامه طورک چيچکلر
.....

حقيقت بلبللى اوترکل ايستر
ياورو شاهين طورنا قووار تل ايستر
قاييمش ارسلاندر شيمدى چول ايستر
.....

شيمدن کرو بغداد بزم ايلز
وارک تدارک کوروکز چولکز
کوردستان بکلری صولده دوروکز
.....

قول مصطفىام بونی بويله سويله دی
ايندى عشقک درياسنى بويلادی
قول اوغلوده مختالشک ايله دی
.....

شاعرک کنديسنى «قول مصطفى» ديه ذکر ايتمه سی ، اسكى عثمانلى سلطنتى اصطلاحنه «قول طائفه سی» نه منسوب اولديغنه علامتدر . بو منظومه ، اونی ، بغداد سفرنده برابر بولونان اوردو شاعر لر نندن عدايت دير بيلر . صوک پارچه ده «مختالشک ايتديکندن» بحث اولونان «قول اوغلو» ، او دورک معروف و ذکرلى ساز شاعر لر نندن اولوب ، آ کلاشيلان ، «قاييقي مصطفى» ايله آرالرنده بر رقابت موجوددر ؛ وغالبا بوسفره اشتراك ايله مه مشدر .

اون برنجى عصرک مشهور هزلچيلر نندن «کفرى بهايى» نك «۱۰۵۶» سنه سنده اولاجق وقايى محتوى هزل آمیز و منشور بر «احکام کلیه» رساله سی واردر . خصوصى کتبخانه مزده موجود اولان بو رساله ده ، شوقيد بالخاصه جالب دقتدر : «... و دخی شعرا طائفه سنک ارباب دولت و اصحاب عز و رفعته و بردکلری قصائد سلیسه و توارخ نفیسه ضمننده صله و احسان امیدی مأمول ایکن جور فراوان ايله دکنک و کونک يمه لرینه ، اما قاييقي مصطفى ديشلرینه و تکرله مه لرینه زياده اعتبار و توقير ايتمه لرینه ...» ، بزم قلاسى شاعرلرک خلق شاعر لر مزه قارشى بسله دکلى تزييفکار حسلرک بر نتیجه سی اولان بو «هزلکار افاده» ایکی نقطه نظر دن دفته شایاندر : اولاً ، «قاييقي مصطفى» ۱۰۵۶ سنه سندن اول اشهار ايتمش بر ساز شاعر بدر ؛ ثانياً ، او دورک مختلف ساز شاعر لری آراسنده ده «قاييقي مصطفى» بارز بر شخصيتدر . ايسته بوسورتله ، «کفرى بهايى» نك افاده سی ده ، يوقاريده «قاييقي مصطفى» حقنده و برديکمز معلوماتی تأييد ايتمش اوليور .

ينه بو دوره عائد بر مجموعه ده راست کلوب بوندن اون درت سنه اول [۱۹ نيسان ، ۱۳۳۰]

« اقدام » ده نشر ایتمش اولدیم بر منظومه - که
« بغداد » ک عجم شاهی « عباس » طرفندن ضبطی
اوزربنه یازیلشدر و یوقاریکی منظومه دن براز دها
اسکیدر - یته « قایقچی مصطفی » یه عائد اولاجقدر :

پیرلککده دشمن سوزبته اوندک
شاه نه عقل ایتدک آلدک بغدادی
معلوم اولدی کندی کندیکه قیدک
شاه نه عقل ایتدک آلدک بغدادی

طوغلر جیقوب سانجاغمز چکیلور
بر اود دوشدی جهان یانار یاقیلور
ینه ایلک ولایتک ییقیلور

غازیلر کسکین تیغ آلوب انه
دوکرلر قانی آنک چولنه
سر وبریز اما ملرک یولنه

عسکرله طولودر داغ ایله طاشلر
آقار کوزلرمدن قان ایله یاشلر
آل عثمان سرداری تبریزده قیشلار

مصطفی ایدر کل ایتمه عنادک
نیجه کره کندی کندک صینادک
سلطان مراد قیرار قولک قانادک

شاعر بوراده کندی اسمنی ساده جه « مصطفی »
اولارق کوستریورسه ده ، « قایقچی مصطفی » نک
بعضاً « قول مصطفی » بعضاً ده ساده جه « مصطفی »
آدینی قوللانمسی پک طبیعیدر . « اولیا چلبی » نک
یوقاریکی افاده سنده کی « قایقچی مصطفی » ایله « قایقچیلر
مصطفاسی » نک عین آدام اولدیغنی و بونک بلکه ده
بر طبع ویا استنساخ خطاسندن ایلری کلدیکنی
سویله یه بیلیرز . هر حالده مراد رابع دورنده اوردوده
یاشایان سازشاعرلرندن اولدیغنی آرتق قطعیتله تبین ایدن
« قایقچی مصطفی » نک ، کندی نوعنده ، شهرتیه
متناسب برشاعرلک قدرته مالک اولدیغنی پک کوزهل
ادعا اولونه بیلیر .

کوبریلی زاده محمد فؤاد

استانبول دارالفنوننده « تورک ادبیاتی تاریخی » مدوسی

ادبیات تدویناتی مسئلهسی

بوگونکی پروغرامک

عقامت و سقامتی

فطین بر مخاطبه مظهریت ، انسانی نه قادر
سوندیریور . کوبریلی زاده فؤاد پک ، « جیات » ک
کچن هفته کی نسخه سنده نشر ایتدیکی مقاله یله
ملاحظه لریمه جواب ویرمش اولغله برابر فکرلریمی
- بالطبع دائماً تقدیر ایتدیکم و حیران اولدیم ذکاسی
سایه سنده - پک ای آکلامش وحتی صیرالادیغنی
دورت ماده ایله پک مکمل تلخیص ایتشدر . آیریمجه
وکلنک حاضرلاقمده اولدیغنی ترجمه لرک مفید اوله جغنی
تصدیق و « ادبیات تدویناتندن بکله دیکم بوتون
غایله » ی مصیب بولدیغنی ده صوک جمله سیله افاده
ایتمکده در .

فؤاد پک مقاله سنده شو فقره وار : « نیجه
بوگونکی ادبیات پروغراممزه سیستماتیک برادبیات
تاریخی تدوینتک قبول ایدیش اولماسی ، برقصور
ده کیل ، بالکس بر مزیتدر » و بو فقره اونک
اساس مدعاسنی کوستریور . بده بونک تماماً
عکسنه اولارق « بوگونکی ادبیات پروغراممزه
سیستماتیک برادبیات تاریخی تدوینتک قبول ایدیش
اولماسی بر مزیت ده کیل ، بالکس غایت بویوک
بر قصور ، حتی بر ضرردر » دیورم . ایشه بو
مقاله ده شو نقطه نظری ایضاح ایتک املنده ایم .
بونک ایچوند ده اولایسه لرک اونجی ، اون برنجی
صنفلرنده کوستریلن « ادبیات تاریخی » مفرداتی
شورایه عیناً نقل ایده جکم :

اونجی صنف مفرداتی :

اسلامیتنه اول تورک ادبیاتی

[قبل الاسلام تورک تاریخ و مدنیتنه عمومی برنظر -
لسان و یازی : اسکی تورک لهجه لری ، ینسه ی
و اورخون کتابه لری ، اورخون یازیسسی ، اوغور
یازیسسی ، تورکجه ده قوللانیلان سائر مختلف الفبالر -
ملی تورک دستانی : اوغوز ، توکیو ، اوغوردستانلری ،
ایلک شعرلر و ایلک شاعرلر : آیینلرده شعر ، ملی
موسیقی ، ایلک موضوعلر ، وزن و قافیه ، اسکی تورک
ادبیاتنه عمومی بر نظر .

اسلام مدنیتی دأره سنده تورک ادبیاتی

اسلام مدنیتی و تورکلر - اسلامی ادبیات : عرب
و عجم ادبیاتلرینک تاریخی انکشافنه بر نظر - اسلامی

ادبیاتنه تصوف تأثیراتی و ماهیتی - اسلامی ادبیاتنه
وزن و شکل .

موغول استیلاسنه قادر تورک ادبیاتی : قاراخانیلر
دورنده تورک لسان و ادبیاتی : قوتادغوبیلیک -
سلجوقیلر دورنده تورک لسان و ادبیاتی - تصوف
ادبیاتنک منشأ و انکشافی ، احمد یسوی و معقلری
خوارزم و آنادولوده تورک ادبیاتی .

موغول استیلاسی و نتیجه لری - موغول استیلا
سندن صوکرلر تورک لهجه لری : چغتای لهجه سی ،
اوغوز لهجه سی ، اوغوز لهجه سنک شرق و غربی
ایکی شعبه یه آیرلاسی .

تیموراستیلاسنه قادر تورک ادبیاتی : بودوره
قادر چغتای ادبیاتنک کچیردیکی دوره لر و بوادیاتک
بویوک شخصیتلری - آنادولو (غرب تورکلری)
ادبیاتنک کچیردیکی دوره لر و بویوک شخصیتلری
(شاعرلر ، نثرلر ، صوفیلر ، مترجلر ، خلق شاعر
و حکایه جیلری) آدزی (شرقی اوغوز) ادبیاتنک
تأسیس و انکشافی .

اونجی عصره قادر تورک ادبیاتی : چغتای ،
عثمانی ، آدزی ادبیاتلرینک بو عصره قادر کچیردیکی
دوره لر و بویوک شخصیتلری ، هر لهجه ادبیاتی آیری
آیری تدقیق ایدیلکله برابر یکدیگر یله اولان مشابیه
و مناسبتلری کوسته ریله چکدر . شاعرلر ، نثرلر ،
مترجلردن باشقا خلق ادبیاتی (مداح و قصه خوانلر ،
ساز شاعرلری) ادبیات صوفیه و آیریمجه حروفیلر ،
بکتاشیلر ، قیزیلباشلر کی طائفه لره عائد مذهبی
ادبیاتلر موضوع بحث اولاجقدر . ادبیاتنک دیکر
قومشو ادبیاتلرله تأثیر و عکس تأثیرلری و بالخاصه
عجم ادبیاتنک هر دورنده کی تأثیراتی ده آکلاتیلاجقدر .
بویوک شخصیتلر مرکز ثقلت یاپیلماقله برابر ، ترجمه
حال تفصیلاتندن زیاده ادبیات و صنایع نفیسه نیک ،
فکری و مدنی حیاتک عمومی تکاملی کوسته ریله لی
و ادبی نوعلرک انکشافی آیری آیری اسباب تاریخیله
ایضاح ایدیله لیدر . درسلرده موضوع بحث متلر
اوزرنده اعظمی نسبتده لسانی و ادبی تدقیقات یاپدیر یلایدیر .

اون برنجی صنف مفرداتی

اونجی عصردن تورکلرک غرب مدنیتی دأره سنه
کیرمه سنه قادر تورک ادبیاتی : چغتای ، عثمانی ،
آدزی ادبیاتلرینک تکاملی (اونجی صنفده تعقیب
ایدیلن اصول دأره سنده دوام اولوناجقدر .)

غرب مدنیتی دأره سنده تورک ادبیاتی

تنظیمات دورنده تورک ادبیاتی : یکی ادبی
نوعلرک ظهور و انکشافی و تجدد ادبیاتنک باشلیجه
ممثللری ، اسکی ادبیاتک صوک ممثللری ، ادبیات
و انقلاب - ادبیاتنه تجدد و ارتجاع مجادله لری - ثروت فنون
زمره سی و معقلری - ملی ادبیات جریانی ، اسباب و عواملی
و باشلیجه ممثللری - تورک ادبیاتنک دیکر شعبه لری : غرب
مدنیتی آلتنده آذربایجان ، قریم ، قازان ، تورکستان
ساحه لرنده تورک لسان و ادبیاتنک تکاملی . ادبیات

